

Column: Contextuele ethiek

Introductie

Titel : Column: Contextuele ethiek
Auteur : Shirine Moerkerken
Verschenen in : Management & Consulting (Nummer 2/20)
Publicatiedatum : 29-06-2020
Geselecteerd door : (shirine@strange.nl) op 10-08-2020

CONTEXTUELE ETHIEK

‘U heeft geen cruciaal beroep, dus uw kinderen mogen niet naar de opvang komen.’ Ik vond het nogal een mededeling. Hoezo heb ik geen cruciaal beroep? En volgens wie precies niet? Ik weet het, als ‘interventiekundige’ sta je nergens officieel geregistreerd. Hoef je geen punten te halen om je registratie te behouden. En red je niemand van de dood.

De interventiekundige zorgt echter wel voor de broodnodige reflectie, voor tegengeluid op wat je bent gaan beschouwen als ‘normaal’, treedt op als ‘geweten’, helpt je nadenken over wat ‘het Goede’ allemaal zou kunnen zijn. En helpt je vervolgens om op een nieuwe manier te handelen, zodat je tot nieuwe oplossingen komt.

‘Hier zijn wij voor opgericht: wij zijn een crisisorganisatie. Dus we doen nu niet aan organisatieontwikkeling’, zei mijn opdrachtgever bij de Veiligheidsregio aan het begin van de coronacrisis. Ik vond het nogal een mededeling. Hoezo doen we nu niet aan ontwikkeling? Dat is precies jullie probleem! Jullie pakken alles wat op een crisis lijkt als excuus om niet te ontwikkelen en te bouwen aan de lange termijn. Of het nou stakende boeren zijn of een pandemie. Wat als je de crisis eens gaat bestrijden terwijl je een langetermijnperspectief includeert?

Hoe zit het bijvoorbeeld met de lange termijn gezondheid? En wat is gezondheid eigenlijk precies? Hebben we het dan alleen over fysieke gezondheid? Of ook over mentale gezondheid? Wat dacht je dat ontslag, leven van een bijstandsuitkering of faillissement precies met een mens doen? En over wiens gezondheid hebben we het eigenlijk?

Terwijl ik een crisisvergadering bij de Veiligheidsregio observeer, zie ik dit soort van meervoudige

contextrijke overwegingen niet aan bod komen. Het zinnetje: ‘Heeft de jurist hier al naar gekeken?’, komt meer dan eens langs. De belangrijkste zorg lijkt te zijn hoe de juridisch kloppende verordening moet worden gecommuniceerd in begrijpelijk Nederlands met het gewone volk. En graag op zo’n manier dat het gewone volk de verordening ook volgt: “Houd vol”, is een zin die niet meer werkt’, weet de communicatieadviseur te vertellen.

Wat wordt beschouwd als ‘het Goede’ wordt bepaald door waar je het zoeklicht op zet. In een door medisch en juridisch discours gedomineerd uitzoeken, wordt in een pandemie ‘voldoende plekken op de IC hebben’, ‘thuisblijven’, en *social distancing* ‘het Goede’. Dat er op dit moment meer kinderen worden geslagen, omdat niemand dat signaleert, staat op geen een lijstje. En dat er meer mensen op de lange termijn ziek zullen worden vanwege verslechterde omstandigheden, vergeten we ook maar even. Aan het eind van de bijeenkomst, word ik gevraagd of ik feedback heb voor de aanwezigen. Ja, die heb ik. Ik weet niet waar ik moet beginnen, zoveel perspectieven worden er uitgesloten in deze bijeenkomst. Een kwestie van contextrijk in plaats van contextarm kijken. En een kwestie van werken met contextuele in plaats van absolute ethiek. Er zijn vele versies van ‘het Goede’ en het mooiste is als je er zoveel mogelijk kunt includeren in je afwegingen.

Shirine Moerkerken werkt als veranderkundige bij *Strange / Strategy and Change* en helpt organisaties bij de wijze waarop zij antwoorden geven op maatschappelijke vraagstukken. Zij leidt daarnaast collega-adviseurs op, waaronder bij Sioo. Tevens geeft zij een 15-daagse leergang *Interveniëren*. Zij schreef over haar vak in haar boek *Hoe ik verander*.

